

ANÀLISI

Unes eleccions marcades per Fraga

Ramón Villares

Catedràtic d'història contemporània de la Universitat de Santiago

Les eleccions que se celebraran a Galícia el pròxim dia 19 fan el número cinc de les realitzades des del 1981, en l'àmbit pròpiament autonòmic. Però algunes coses han canviat des d'aquella tardor plujosa de 1981, en què, per primer cop des del 1977, va guanyar unes eleccions el partit d'Aliança Popular, amb Fraga com a gran reclam electoral expressat en l'eslogan *Galego coma tí*. Aleshores, Fraga Iribarne no es presentava, tot i que va fer una intensa campanya en unes eleccions en les quals sortien com a favorits els candidats de la Unió de Centre Democràtic, que fins aleshores havien governat la preautonomia establerta el 1978. La remodelació de l'espai polític del centredreta espanyol va començar per Galícia. En aquesta ocasió, Fraga és candidat, ja per tercera vegada, a la presidència de la Junta de Galícia.

Les posteriors convocatòries electorals tampoc van estar lliures d'algunes novetats i canvis. Potser el més espectacular ha estat, en tota la història de l'autonomia gallega, el que va passar a la segona legislatura. Per una banda, va aconseguir un notable èxit (11 diputats de 71) un partit de galleguisme moderat (Coalición Galega), que era la versió galaica de l'Operació Roca i que només aquí va aconseguir un significatiu suport electoral. Però en aquella legislatura tenen lloc, a més, dos fets polítics molt rellevants: la crisi i posterior remodelació del govern autonòmic, en mans del popular Fernández Albor, a causa de la rebel·lió liderada per Xosé Luis Barreiro a la tardor del 1986 i, en segon lloc, el triomf d'una moció de censura que obre pas a l'anomenat govern tripartit, amb Fernando González Laxe com a president i el mateix Barreiro com a vicepresident, que comença la seva singladura el setembre de 1987.

Encara que pogués estar previst des d'abans, la veritat és que aquests esdeveniments van accelerar el desembarcament personal de Fraga en la política gallega d'àmbit autonòmic, cosa que es va concretar a les eleccions de desembre de 1989, que van portar Fraga a

la presidència efectiva de la Junta de Galícia, que des d'aleshores governa de manera ininterrompuda. Ara, Fraga no només es presenta per tercer cop, sinó que sotmet l'electorat galleg a una mena de referèndum personal, amb un dilema entre ell i el caos o la "sopa de lletres" de l'oposició. Tot això amant amb l'oportuna demonització del govern tripartit.

Aquesta referència a l'alfa

situació política? En principi, la mateixa presència de Fraga en aquestes eleccions impedeix el que podria haver estat el matís diferencial d'aquesta convocatòria electoral: l'inici d'una verdadera transició política que en l'àmbit autonòmic galleg encara no s'ha efectuat. Però hi ha algunes raons que probablement impedeixen que es porti a terme.

La primera i més rellevant és la mateixa personalitat de Fraga Iribarne, que constitueix una mena de *factor K* de la política gallega. Tot el debat polític autonòmic gira al voltant de la seva figura, tot i que sens dubte això també pot ser degut a la seva notable capacitat per marcar els seus termes i les seves propostes, encara que aquestes semblin molt fràgils, des de l'*autoidentificació* fins a l'*Administració única*.

nuat: des del 1981, el PSOE és l'únic partit polític que ha canviat constantment el seu candidat a la presidència de la Junta de Galícia, fora del 1989, en què va repetir Laxe, per ser separat del seu lideratge del grup parlamentari

pocs mesos després. L'altre té a veure amb el BNG, en situar tot l'espectre polític del nacionalisme en una posició extrema i no central del

sistema polític. Aquesta ubicació del BNG (que està canviant, però que encara no s'ha consolidat) el converteix en un competidor molt directe del PSOE, cosa que contribueix a diferenciar en excés les seves pròpies *cultures polítiques* i, sobretot, dificulta que el sistema polític galleg pugui practicar, com a mínim fins ara, un exercici d'alternança política i que es vegi abocat a propostes de coalició anti-Fraga, més que de construcció positiva d'una alternativa política comuna de termini mitjà o llarg.

La dimensió i la transcendència de les eleccions d'aquesta tardor són, doncs, més que evidents. Però les anàlisis anteriors a les votacions, per més necessàries que semblin, no es treuen de sobre el pecat d'una certa arbitrarietat. De totes maneres, no resulta difícil predir almenys les diferents conseqüències que es poden derivar d'aquestes eleccions gallegues del 1997. En cas de victòria per majoria absoluta (com pronostiquen les enquestes), es manté la situació de bloqueig polític a què obliga la figura de Fraga fins i tot al si del seu propi partit, on una substitució (que alguns també anomenen "successió") concentrarà energies més grans que les destinades al govern de Galícia. Però tampoc aquest resultat incentivarà la confluència política, excepte en afers molt puntuals, dels dos partits d'oposició.

En cas de pèrdua d'aquesta majoria absoluta, les possibilitats que s'obren són tan àmplies que fins i tot no és descartable que es mantingui, encara que en condicions ben distintes, la Junta de Galícia en mans del PP. Però, tot i amb aquest supòsit, els resultats obligarien a efectuar aquesta transició política que, fins al moment, s'ha anat ajornant i que afectaria els tres grans partits que pugnen en aquestes eleccions. En definitiva, el que es decideix diumenge és si Galícia seguirà sent fraguista durant algun temps més o comença a entrar, amb més o menys decisió, en el *postfraguisme*. Afer que, per reduir-se a un aparentment simple acte electoral, no resulta gens fútil.

Manuel Fraga en un míting de la campanya electoral

EFE / ARXIU

i omega electoral de l'autonomia gallega ens porta de manera constant a la mateixa persona. Entre el 1981 i el 1997, el govern autonòmic de Galícia va estar gairebé catorze anys en mans del centredreta (AP o PP) i poc més de dos anys a càrrec del govern tripartit, i va ser presidit ja directament per Fraga des de principis del 1990 fins a l'actualitat. Però, en un sentit ampli, es podria dir que Fraga ha governat directament o indirectament a la Galícia autonòmica durant catorze anys.

La pregunta és evident. ¿Les eleccions de diumenge confirmaran un altre cop aquesta hegemonia política del centredreta (i personal del mateix Fraga) o suposaran un canvi cap a una nova

La segona raó és la mateixa composició dels partits d'oposició al PP. Des del 1981 fins a l'actualitat s'ha produït una notable simplificació de l'oferta política nacionalista i de centreesquerra, fins a concentrar-se actualment en el PSdeG-PSOE (protegit ara en una coalició amb més nom que avantatge) i el Bloc Nacionalista Galleg (BNG), on han anat a parar des del Partit Nacionalista Galleg fins a Camilo Nogueira i bona part dels seus seguidors. Però aquesta concentració de les alternatives electorals, que, en abstracte, podria semblar raonable, té dos matisos diferencials decisius. Un és la incapacitat del PSOE per construir una proposta política adaptada a Galícia i sostenir un lideratge conti-

González insinua vincles de dirigents del PP amb el 23-F

C.P.

ENVIADA ESPECIAL

LA CORUNYA

L'expresident del govern central Felipe González va carregar ahir durament contra el PP i va relacionar alguns dels seus dirigents amb la trama colpista del 23-F i de l'operació Galàxia.

Durant un míting celebrat a la Corunya al qual van assistir milers de persones, l'exsecretari general del PSOE es va preguntar si el PP "té alguna factura respecte a l'operació Galàxia o a l'intent de cop d'Estat del 23-F", i va remarcar: "Estan reciclant el personal que nosaltres vam anar apartant, com aquells que celebraven que Ynestrillas i Tejero estiguessin en llibertat."

Fent servir una frase del

L'exlíder socialista reclama als populars que se separi de les "amistats perilloses" i deixi de pagar-los "factures"

poema de León Felipe *Me queda la palabra*, l'exlíder socialista va respondre "amb la raó i sense perdre la dignitat" a la política de "terra cremada" que a parer seu està portant a terme el govern de José María Aznar. Segons González, el PP s'està posant molt nerviós, ha perdut l'autonomia i ha començat a "posar en moviment totes les seves bateries". Com a exemple va citar la petició fiscal de 23 anys de presó per a José Barrionuevo pel cas Marey.

Felipe González, que va remarcar que ell no vol aplicar aquesta mateixa política, va aconsellar a Aznar que "s'alliberi de les factures que ha de pagar al *sindicat del crim* o a Antonio García Trevijano, perquè el PP té amistats molt perilloses i se n'ha de separar".

González també va fer servir l'acte electoral a la Corunya, feu del líder socialista galleg Francisco Vázquez, per respondre a les afirmacions del president de la Generalitat, Jordi Pujol, sobre la ineficàcia del sistema de finançament autonòmic negociat amb el PP. L'exlíder socialista va recordar amb ironia: "Jo ja li vaig dir personalment fa un any i mig que el nou sistema de finançament autonòmic no serveix; aleshores ningú em va fer cas i ara Pujol diu que no funciona." Segons González, la cessió del 30 per cent de l'IRPF és "irresponsable i inaplicable".